

**BIZTOSÍTÓK SZEREPE A TERMÉSZETI CSAPÁSOKAT KÖVETŐ,
MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ LAKÓINGATLANOK
KÁRENYHÍTÉSÉNEK FOLYAMATÁBAN**

Absztrakt

Az elmúlt évtizedekben a rendkívüli időjárás következtében kialakult intenzív szélviharok, felhőszakadások, ár- és belvizek, jégverések pusztítottak szinte az ország valamennyi megyéjében. Különböző jellegű és mértékű károk keletkeztek és olyan méreteket öltöttek, amelyek helyreállítását sem az önkormányzatok, sem a károsultak nem voltak képesek finanszírozni saját anyagi forrásaikból. A kormánydöntéshez kötött helyreállítás támogatásának meghatározása a magánszemélyek esetében feltételezi azt a viszonyítási alapot, amely számszerűsíti egyrészt a támogatás mértékét, illetve a támogatás mértékét viszonyítja a kárértékhez a biztosító által megállapított és kifizetett összeghez, valamint figyelembe veszi a károsult szociális helyzetének, önerejének számszerű értékét. Ezért a kárenyhítésben érintett rendvédelmi és az arra rendelet szervek, szervezetek mellett a jövőben is kardinális szerep hárul a biztosítótársaságokra a kárenyhítés folyamatában.

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, biztosító, biztosítás, kárenyhítés, lakóingatlan

**THE ROLE OF INSURERS IN THE COMPENSATION PROCESS OF
PRIVATE RESIDENTIAL PROPERTIES FOLLOWING NATURAL
DISASTERS**

Abstract

Over the last decades, intense wind storms, heavy rains, floods and hail storms due to extreme weather have devastated in almost every county of the country. Damages of varying type and

extent have occurred and have reached dimensions that neither the local governments nor the parties harmed could recover from their own financial resources.

Determining assistance to restoration (linked to a governmental decision) requires a benchmark in the case of individuals, which quantifies the amount of aid and correlates it to the amount of damages established and paid by the insurer and takes into account the numerical value of the victim's social situation and own contribution.

Therefore, in the future, in addition to the law enforcement authorities and the bodies involved in compensation, insurance companies will also have a cardinal role in the compensation process.

Keywords: disaster management, insurer, insurance, compensation, residential property

1. VISSZATEKINTÉS

Az időjárás egyik szélsőséges jelenségének, a tartós esőzéseknek köszönhető az árvizek, amelyek a statisztikák alapján egyre több katasztrófát okoznak. Az árvizekkel kapcsolatos problémákat, így pl. annak logisztikai jellegű problémáit [1], a hatékony kezelésük újszerű módjait [2], a társszervek alkalmazásának tapasztalatait [3], vagy egyes pszichológiai vonatkozásait [4] már számos hazai szakirodalom feldolgozta, azonban az érintettek kárenyhítésének elemzésével még adósak vagyunk. A kárenyhítésnek is több lehetősége van, a szerző ebben a cikkében a biztosítók szerepét vizsgálja.

A biztosításra utaló első írásos emlékek az időszámításunk előtti időkből származnak, amelyek főként a kereskedelmi karavánok biztosításának vonatkozásában számolnak be a szállított árukat ért károk (pl: tolvajok, viharok okozta károk) csökkentésére. A bekövetkezett veszteségeket a karaván tagjai egyenlő mértékben viselték. A későbbi rabszolgatartó társadalmakban a rabszolgatartók szövetkezése főként a szökött rabszolgák miatti veszteségek mérséklésére terjedt ki. Az ógörög koinonia is olyan egyesület volt, amelynek tagjai a hajózási károkat felosztás útján térítették meg. Az akkori veszélyközösségek közös jellemzője volt, hogy tagjai önkéntes belépéssel és meghatározott szakmai csoportok közül kerültek ki.

A XVII. században a modernkori biztosító megalapítása Edward Loyd nevéhez fűződik, aki kialakítja a hajó- és szállítmánybiztosítás központját. [5] Fontos mérföldkőnek tekinthető,

hogy az egyik első szabályos intézményesített ingóságra vonatkozó tűzkárbiztosítás Londonból, 1710-ből ismeretes. Hazánkban az első kísérlet tűzbiztosító társulat megalakulására már 1764-ben megtörtént. 1774-ben Szabolcs vármegye intézett eredménytelen beadványt Mária Terézia királynőhöz, amelyben Győr vármegye táblabírája négy oldalas röpirattal javasolta, hogy az ország minden lakosa fizessen egy-egy garast évente és az így befolyó 300.000 forintból folyósítsanak segélyeket a károsultaknak. 1825-ben Rottenbiller Lipót és testvére ajánlotta, hogy franciaországi mintára létesítsenek Magyarországon is kölcsönösségi alapon tűzbiztosítást. Azonban javaslatukhoz senki sem csatlakozott, mivel senki nem érezte át a biztosítás fontosságát. Triesztben 1831. év végén már megalakult az Assecurazioni Generali Austro-Italiche (Osztrák-Itália Általános Biztosító). A tőkeerős vállalat Magyarországra is kiterjeszkedett, Pesten a Dorottya utcában már 1832-től főügynökséget tartott. Székesfehérvárott 1846-ben megalakult az Első Magyar Kölcsönös Életbiztosító Intézet, de működését nem kezdte meg. 1857-ben alakult meg az Első Magyar Általános Biztosító Társulat, melynek engedélyezésére és elismerésére 1858-ban került sor. [6] Közben a magyar írói társadalom egy része propagandát fejtett ki a tűzkár-biztosítás közérdekűnek tartott gondolata mellett. Az 1869. évi 3365 BM. számú rendelet, az előzőekben leírtak hatására egyenesen felszólítja az akkori hatóságot, hogy buzdítsák a lakosságot tűzkár elleni biztosításra, de a lakosság jelentős részének anyagi helyzete ezt nem tette lehetővé. [7]

A II. világháborút követően, 1946-ra talpra álltak a biztosítótársaságok és pénztárak, újjászervezték a korábban elvesztett állományaikat. 1949-ben létrejött az Állami Biztosító Nemzeti Vállalata, amelynek 1986-os megszűnését követően, az elmúlt harminc évben számos biztosító társaság alakult Magyarországon, az addig meghatározó állami tulajdonú biztosító intézet, intézetek szerepét átvéve. Ezzel párhuzamosan a biztosítás jogi környezete is gyökeres változásokon ment keresztül. 1990. november 14-én nyolc magyarországi biztosító társaság megalapította a Magyar Biztosítók Szövetségét (MABISZ). Jelenleg 21 biztosító társaság, 5 fióktelep, és 2 biztosító egyesület, továbbá 1 pártoló tag tartozik a MABISZ tagjainak sorába. [8]

2. BIZTOSÍTÓK SZEREPE A KÁRKÖTELEMBEN

A modern kártérítési jog számos helyen kapcsolódik a biztosítási joghoz. A biztosítási jogviszonyban a felelősség más értelmezésben van jelen, mint a kárkötelem estében. Amíg a kárkötelem esetén a károkozó és károsult közötti jogviszony létrejöttét az az okozati összefüggés alapozza meg, amely a károkozó jogellenes magatartását vonja össze az okozott sérelemmel, addig a biztosítási jogviszonyban a károkozó mellett vagy helyett a biztosító köteles helytállni. A káreloszlás, így a biztosítási szerződések keretei között szerveződő kockázati közösség pénzalapja lesz, amely a bekövetkezett károk esetére fedezetet nyújt a károsult vagy károkozó számára részben, vagy egészben. A biztosítási tevékenység tehát, a kockázatok és helytállás átvállalásán nyugszik, azaz egy komplex jogviszony. A biztosítási fajták közül, jelen tanulmányhoz elsődlegesen a vagyontulajdonbiztosítási forma kapcsolható, annak egyes tartalmi elemei, valamint a biztosítási jogviszony miatt. A vagyontulajdonbiztosítás esetén garanciális szabály, hogy a biztosítás összege nem haladhatja meg a biztosított vagyontárgy értékét. Ennek ellenére is lehet biztosítási szerződést kötni valamely vagyontárgy várható értéke, továbbá helyreállításának, vagy új állapotban való beszerzésének értéke erejéig. A kárbiztosítás célja a konkrét szükséglet kielégítése. A biztosító teljesítésének alapja mindig a tényleges kár. [9]

A várható érték főként a mezőgazdaság körében jellemezhető, ahol a terményt előre biztosítják. A helyreállítási értékre kötött vagyontulajdonbiztosítás azt jelenti, hogy a biztosított vagyontárgy helyreállítása bár költségesebb, mint a cseréje, azonban ha a szerződést minden egyes káresemény utáni helyreállításra kötik, - függetlenül attól, hogy a biztosító teljesítési kötelezettsége meghaladja majd a vagyontárgy kárának bekövetkezése-kori valós értéket, - nem ütközik a túlbiztosítás tilalmába. Az új állapotban való beszerzés esetében arra az esetre vonatkozik, hogy minden biztosított vagyontárgyat ért káresemény után, új vagyontárgyat kell térítenie a biztosítónak, amely meghaladja majd a vagyontárgyban esett kár mértékét. A káronszerzés tilalmának érvényre juttatását ebben az esetben is be kell építeni a biztosítási jogviszonyba. [10]

3. A BIZTOSÍTÁS ÉS CSOPORTOSÍTÁSA

A biztosítás értelmezését sokféle megközelítés szerint tehetjük meg. Általános definíciója, a biztosítási kockázatfelosztás statisztikai módszerén alapuló pénzalapképzés, a képzésben

résztevő veszélyközösségi tagok jövőbeni, esetleges és felmérhető szükségleteinek a kielégítése céljából.

Jogi értelmezése a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (BIT.tv.) 4.§ szerint, „biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségvállalás, amely során a tevékenységet végző megszervezi az azonos vagy hasonló kockázatoknak kitett személyek közösségét (veszélyközösség), matematikai és statisztikai eszközökkel felméri a biztosítható kockázatokat, megállapítja és beszedi a kötelezettségvállalás ellenértékét (díját), meghatározott tartalékokat képez, a létrejött jogviszony alapján a kockázatot átvállalja és teljesíti a szolgáltatásokat, ideértve az üzletszerűen végzett járadékszolgáltatás nyújtására irányuló tevékenységet is, függetlenül attól, hogy a kötelezettségvállalás ellenértéke meghatározott pénz fizetése (díj) vagy egyéb ellenszolgáltatás formájában valósul meg.” [11]

A fogalom szerint tehát a biztosíthatóság kritériumai:

- veszélyközösség (kölsönösség elvén, káresemény esetén egymás közötti kárfelosztás);
- pénzalapképzés (tagok befizetéseiből);
- díjfizetés (a veszélyközösség tagjainak döntő szerepe van a rendszeres alapképzésben);
- célja: véletlen, (egyedileg előre nem látható, és nem akart) jövőbeni események okozta szükségletek (károk, veszteségek, jövedelem-kiesések, ráfordítások) kielégítése;
- felmérhetőség, vagyis tudományos módszerrel analizálható, beleértve a biztosítási kockázat- porlasztás módszerét is.

A biztosítás tárgya a biztosító és a biztosítottak között kockázatok adás-vételeként bonyolódik le. Az ügylet tárgya egy láthatatlan, absztrakt haszonnal bíró áru, a biztosítási védelem. A biztosított a biztosítóra hárított kockázatának ellenében megvásárolt anyagi biztonságáért díjat fizet, a biztosító viszont ígéretet tesz arra, hogy a feltételekben rögzített személyekre vonatkozóan a káresemény bekövetkeztekor teljesít. A biztosítás célja a véletlen (egyedileg előre nem látható és nem akart), jövőbeni események okozta szükségletek (károk, veszteségek, jövedelem-kiesések, ráfordítások) kielégítése. Magyarországon nincs teljességgel kialakult hagyománya az öngondoskodás elvének. Ennek legfőbb okai a munkanélküliségre vonatkozó információkban, valamint háztartások megélhetését biztosító

jövedelemforrásokban találhatóak meg. A statisztikai adatok alapján elmondható, hogy az álláskeresők száma ugyan az elmúlt 4-6 évben enyhén csökkenő tendenciát mutat, de ez nem képvisel olyan mértéket, amely komoly növekedést jelentene az öngondoskodás területén.

Az összlakosság aktív keresőképes lakossága hozzávetőlegesen 4,42 millió fő. [12] A lakosság további jelentős része kiskorú, illetve nyugdíjas. Amikor az államra katasztrófaveszély és veszélyhelyzet esetén hatalmas nehézség hárul az egyes katasztrófatípusok következményeinek felszámolásában, akkor az öngondoskodás fentiekben taglalt módjának erősítése átfogóbb megoldást nyújthat. Az elmúlt évek során a természeti csapások kárkövetkezményeinek felszámolásához kapcsolódó - kormányzati döntéshez kötött - kárenyhítések vonatkozásában a Katasztrófavédelem által összesített felmérések során kiderült, hogy különböző jellegű és mértékű károk keletkeztek az ország szinte egész területén. Egyaránt megsérültek az állami, az önkormányzati, és az egyének tulajdonai is. Magyarországon több tízezer család otthona semmisült meg vagy károsodott kisebb-nagyobb mértékben. Megállapítható volt az is, hogy széles azon károsultak köre, akik nem rendelkeztek érvényes biztosítással. A kárenyhítés helyzetének megoldásában, a gyors reagálás terén a biztosító társaságok kiemelt szerepet képviselhetnek és a Kormány komoly erőfeszítései mellett erősíthetik a helyreállítási mechanizmusba történő szakmai elvek érvényesülését, figyelembe véve azt, hogy a biztosítási titok körébe a jelenlegi szabályozás tiltó rendelkezéseket is tartalmaz. Ennek kiküszöbölése kihirdetett veszélyhelyzetben indokolt lehet, a helyreállításra vonatkozó kormányzati szándék esetén nélkülözhetetlen.

A BIT.tv. 4.§-a megfogalmazza a biztosító fogalmát, amely szerint az a szervezet, amely a hatályos magyar jogi szabályozás vagy valamely hatályos tagállami szabályozás szerint biztosítási tevékenység végzésére jogosult. A fent említett törvény által meghatározott lényeges szempont, hogy csakis érvényes biztosítási szerződés megléte képezi az alapját egy káresemény során - a károsult kárigényének figyelembe vételét követően - a felmerült károk kifizetésének. [13] Mivel a magyarországi háztartások élet- és vagyónbiztosításai fontos elemét képezhetik az öngondoskodás megvalósulásának (együttesen: biztosítási termékek), ezért célszerű áttekinteni a BIT.tv. a biztosítási szerződésekkel kapcsolatos szabályokra vonatkozó VIII. fejezetének a biztosítási szerződés minimális tartalmi követelményeit.

A biztosítási szerződésnek tartalmaznia kell a biztosítási esemény meghatározását, az alkalmazott kizárásokat, a biztosítási esemény bejelentésének módját, határidejét, a díjfizetésre, illetve a biztosítottnak, szerződő félnek, kedvezményezettnek a szerződésből eredő jogaira és kötelezettségeire, azok teljesítésének módjára, idejére, teljesítésük

elmaradásának következményeire vonatkozó rendelkezéseket. Tartalmaznia kell továbbá a biztosító szolgáltatásának megjelölését, a teljesítés módját, idejét, külön feltételeit, a biztosító mentesülésének vagy szolgáltatása korlátozásának feltételeit, illetve értékkövetés esetén annak részletes szabályait. Ki kell terjednie a szerződés megszűnésének esetére a biztosított, szerződő, a kedvezményezett jogainak és a biztosító kötelezettségeinek ismertetésére, a betegség-, baleset- és felelősségbiztosítás esetén – ha az járadékfizetéssel jár - a járadék tőkésítésére vonatkozó szabályokra, az egyes igények elévülési idejére. Az életbiztosításnál, ha maradékjog (így különösen visszavásárlási érték), illetve életbiztosítási kötvénykölcson nyújtásra lehetőség van, azok részletes szabályaira, a befektetési egységhez kötött életbiztosítások befektetéseinek elhelyezéséről és értékéről való napi tájékoztatói lehetőségekre, a személyes adatok kezelésére vonatkozó elvi és gyakorlati tudnivalókra. Amennyiben a szerződő vagy a biztosított természetes személy, illetve - részben vagy egészben - természetes személyek csoportja, bele kell foglalni a biztosító, illetve fióktelep címét, a biztosítottak járó többeltozom jóvairásának rendjét.

Magyarországon a vagyombiztosításoknak két alapvető típusa van. A lakossági-vagyombiztosítások, az esetek szinte teljes egészében mindig ingatlanbiztosításhoz kapcsolódnak, valójában tehát lakás- illetve otthonbiztosításokról van szó. Ezen biztosítási konstrukciókban az ingó vagyonokat az ingatlan vagyonokhoz kapcsolva lehet bebiztosítani. Több vagyombiztosítási konstrukcióhoz kapcsolódnak személybiztosítási elemek is. Ezek azokra a káreseményekre nyújtanak védelmet, ahol személyi sérüléssel járó baleset történik a biztosítási szerződésben megjelölt ingatlanban. Teljesen más elven működnek a vállalkozói vagyombiztosítások. Itt a biztosított érték lehet egy vállalkozás egész telephelye, értékesebb gépei, illetve a munkavégzéshez szükséges egyéb eszközök. Mind a lakossági, mind pedig a vállalkozói vagyombiztosítási termékek tartalmazhatnak felelősségbiztosítási elemeket is. Ezeket érdemes megfontolni, hiszen soha nem tudhatjuk, hogy pl. háziállatunk mikor tesz kárt valakiben vagy valamiben.

4. VAGYONBIZTOSÍTÁSOKRÓL

Vagyoni károk fedezetére, a tényleges kockázatkezelési igények szerinti vagyombiztosítási csomag állítható össze. Az elmúlt évek során voltak kezdeményezések a biztosítás körének

kibővítésére. A korábbi gyakorlathoz képest a káreseményekre köthető biztosítások köre bővült (pl. belvív), ugyanakkor bizonyos területekre vonatkozóan (pl. árterület) továbbra sem lehet biztosítást kötni. A téma kapcsán relevánsan a vagyonbiztosítás az alábbi káreseményekre terjed ki:

- Tűz, robbanás és összeroppanás, villámcsapás, árvíz, földrengések;
- Vihar és felhőszakadás;
- Jégverés, hó nyomás;
- Vezetékek törése, tűzoltó berendezések meghibásodása okozta károk;
- Idegen légi/földi járművek okozta károk;
- Elektromos áram okozta tűzkárok;
- Tűzkár nélküli füst- és koromszennyeződés;
- Villámcsapás és annak másodlagos hatása;
- Betöréses lopás, rablás, vandalizmus;
- Üvegtörés;
- Árvíz és belvív;
- Elektronikus berendezések biztosítása;
- Környezetszennyezési felelősségbiztosítás. [14]

Fontos előrelépést mutat az, hogy a magyarországi biztosítási termékfejlesztés során az elemi károk kockázatai, a vihar, a felhőszakadás, a jégverés, az árvíz és a földrengés az alapbiztosítás részévé vált. [15]

A BIT. törvényt a biztosítottak érdekeinek védelme, az öngondoskodás ösztönzése, a biztosítás és a biztosítók iránti bizalom növelése, a biztosítók kármegelőzésben vállalt szerepének elősegítése érdekében alkották meg, figyelembe véve az Európai Unió jogszabályainak való megfelelés követelményét. A Magyar Biztosítóknak az elmúlt években kiadott évkönyveiből kiderül, hogy folytatódtak a megújulási folyamatok, amelyek a biztosítási kultúra fejlődését szolgálják. A biztosítók szövetsége különös hangsúlyt helyezett olyan fontos témákra, mint az öngondoskodás, az élet-, illetve utasbiztosítások fontossága. Mindezek mellett a korábbinál hatékonyabb és gyorsabb tájékoztatással segítik a biztosító társaságok a vihar- és földrengéskárokat szenvedett lakosság tájékozódását is. A magyar biztosítási piac tőkehelyzete a nehezülő gazdasági és szabályozói környezet ellenére továbbra is kiemelkedően stabil maradt. A természeti veszélyek, a biztosítási környezet, a lakosság

teherbírásának feltérképezése alapja lehet a kockázatok elemzésének is, valamint alapja lehet a bekövetkezett káresemények helyreállítási mechanizmusának.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem hallgatói a minden évben megrendezendő Közös Közzolgálati Gyakorlaton készülnek fel a rendkívüli feladatok kezelésére. [16]

5. A KÁRENYHÍTÉS FOLYAMATÁNAK CÉLRENDSZEREI

Természeti vagy egyéb módon kialakuló veszélyeztető hatások okozta károk helyreállításának alapvető célja a mindennapi élet normalizálása, legalább a katasztrófa bekövetkezése előtti állapotok elérése. Önkormányzati tulajdonú építményekben bekövetkezett károk helyreállításának célja az önkormányzatiság alapelvéből következik, ami a kötelező önkormányzati feladatok újbóli ellátásának képességét jelenti. A magántulajdonú lakóingatlanokban bekövetkezett károk helyreállításának célja, az arra rászoruló károsult személyek elemi lakhatási feltételeinek a biztosítása.

Az eddigi kárenyhítési gyakorlatokat figyelembe véve, a magánszemélyek esetében a tulajdoni viszonyok vonatkozásában a lakóingatlanok minősített, a káresemény idején életvitelszerűen ott lakó károsult elemi lakhatási feltételeinek biztosítása maradt a támogatás fő célja, azonban elemezve az eddigi kárenyhítésre vonatkozó döntéseket más, pl. egyházi tulajdonban lévő ingatlanok is a támogatás jogosultjaivá válhattak a meghatározott, vagy vállalt feltételek szerint.

Azonban nem támogathatók továbbra sem a nem lakás céljára szolgáló építmények, a lakáscélú, de egyéb tulajdonban lévő építmények, a bérlakásként hasznosított ingatlanok, illetve a lakhatáshoz nem szükséges helyiségek helyreállítása, a magántulajdonban lévő, de nem életvitelszerűen lakott ingatlan. Kivételt képeztek a 2006. évi ár- és belvízkárok kárenyhítési elvei. A támogatás kiterjedt azokra a nem lakás céljára szolgáló lakóingatlanokra (üdülőkre, nyaralóépületekre) is, amelyek építési engedéllyel épültek, vagy fennmaradási engedéllyel rendelkeztek, illetve vélelmezhető volt, hogy építésük és használatbavételük megfelelt az akkor (építéskor) hatályos jogszabályoknak, továbbá az ingatlan tulajdonosa (hasznélvezője), aki az ingatlant a káreseményt megelőzően is kizárólagos jelleggel - igazoltan - életvitelszerűen lakta, valamint lakhatása más módon nem volt megoldható. A kivételes támogatást elsősorban a gyakorlati tapasztalatok indokolták: számos károsult anyagi

okokból feladta korábbi, állandó lakását és életvitelszerűen élt üdülőingatlanában, nyaralójában.

6. A TÁMOGATÁSOK MEGKÖTÉSÉNEK FELTÉTELRENDSZERE

A kárenyhítési támogatás a károsult által történő kárbejelentés, illetve annak elbírálása, valamint a támogatási megállapodás alapján folyósítható. A megállapodást – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott rászorultsági szempontokat is figyelembe véve – a helyi önkormányzat köti meg. A megállapodásnak tartalmaznia kell a kárenyhítés módját, mértékét, a támogatás összegét, az önkormányzat részéről a kivitelezéshez igazodó folyósítás időpontjait, az első- és másodfokú építésügyi hatóság, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi és helyi szerve ellenőrzési jogosultságának kikötését, a felhasználás célját, a rendeltetésszerű felhasználás igazolásának iratait, dokumentumait. Tartalmaznia kell továbbá az elszámolási kötelezettséget, annak módját, végső határidejét, a jelzálogjogra, valamint az elidegenítési és terhelési tilalomra vonatkozó rendelkezéseket, a céltól eltérő felhasználás esetére visszafizetési kötelezettség kikötését, valamint a károsult nyilatkozatát a biztosítási szerződéses viszony létéről, illetve a szerződéskötési kötelezettség vállalásáról. Ki kell térnie továbbá használt lakás vásárlása vagy új lakás építése esetén az önkormányzat tulajdonszerzésének szabályaira, illetve az elszámolásra vonatkozó szabályokra. [17]

A károsultnak a biztosítási szerződéskötést, illetve azt a tényt, hogy ha nem köthető biztosítóval biztosítási szerződés, legkésőbb a megállapodás megkötésekor igazolnia kell a jegyző felé. A jegyző ellenőrzi a szerződés meglétét, a károsult pedig köteles a szerződéssel kapcsolatos változásról tájékoztatást adni. Amennyiben nem történik biztosítási szerződéskötés, vagy a szerződés a helyreállítási, illetve az újjáépítési támogatás megnyílásától számított 10 éven belül a díj meg nem fizetése vagy a magánszemély által történő felmondása miatt megszűnik, akkor a támogatást az önkormányzat útján vissza kell fizetni a központi költségvetés javára.

7. ÖSSZEGZÉS

A XXI századi kihívásainak csak a felkészült, tudományos támogatottságú szervezetek tudnak megfelelni, [18] így a helyreállítási feladatokra fel lehet és fel is kell készülni. Az egyre gyakoribbá váló szélsőséges természeti viszonyok miatt, egyre súlyosabb károk bekövetkezésével és ennek kapcsán a kárenyhítésben érintett rendvédelmi és az arra rendelt szerveknek, szervezeteknek egyre gyakoribb helyreállítással kell számolniuk. A helyreállítási feladatok fontos eleme a vezetői döntés. A vezetési funkciókon belül a döntés előkészítés, a döntési változatok kialakítása rendkívül összetett és bonyolult tevékenység. [19]

A jó szakmai gyakorlat nem alakulhat ki a tudományos kutatás által megszerzett tudás nélkül. [20] A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. kormányrendelet XI. fejezetében a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó eljárási rend, szabályozott vezetés-irányítási folyamatot alakított ki, amely nem zárta ki az egyének felelősségét és az öngondoskodást (biztosítás, saját és egyéb források). A magántulajdonban lévő lakóingatlanok esetében a biztosítók által kalkulált és kifizetett összegek egyrészt megjelennek a tényleges helyreállítási költségek kialakításánál, másrészt önállóan is fedezhetik a bekövetkezett károk okozta helyreállítás összegeit. Megállapítható tehát, hogy a lakóingatlanokra vonatkozó korrekt szabályozás megléte mellett, ösztönözni kell a lakosság fokozottabb felelősségvállalását, tehát az öngondoskodást. Ennek egyik módja, az ingatlanbiztosítás megkötése és fenntartása, tekintettel arra, hogy a biztosítótársaságok mára rendelkeznek azzal a termékszerkezeti képességgel, hogy Magyarországon egy megfelelő összegre biztosított ingatlan, egy alapbiztosítással a legsúlyosabb katasztrófakárok esetére is védelemmel rendelkezzen.

8. FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] Restás Ágoston: A 2010-ik évi észak-magyarországi árvizek logisztikai tapasztalatai; KATONAI LOGISZTIKA ISSN: 1588-4228; eISSN: 1789-6398, 2012: (4) pp. 43-56. (2012)

[2] Dudás Zoltán Restás Ágoston: Az UAV katasztrófavédelmi alkalmazásának sajátosságai és humán feltételei; REPÜLÉSTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK; eISSN: 1789-770X, XXV: (1) pp. 23-45. (2013)

- [3] Padányi, József.: A katonai erő alkalmazásának tapasztalatai az árvízi védekezésben; MAGYAR RENDÉSZET 1: pp. 157-164. 2013, ISSN 1586-2895
- [4] Restás Ágoston: Tűzoltók szemtől szemben az érintettekkel: Viselkedésformák tűz- és káreseteknél; BOLYAI SZEMLE (ISSN: 1416-1443) XIII: (3) pp. 25-35. (2014)
- [5] <http://www.biztositasimuzeum.hu/leletek.php?kor=-1918&event=tortenet>
- [6] www.biztositas.hu/Hirek-Informaciok/Biztositasi-szemle/2007-augusztus/Elso-Magyar-Altalanos-Biztosito.html
- [7] Első Magyar Általános Biztosító Társaság 1857-1907. Pallas 1908.
- [8] www.mabisz.hu
- [9] Fézer Tamás (szerk) *A kártérítési jog magyarázata komment* Complex Kiadó ISSN 1589-0058
- [10] Boronkay Miklós: A kárnszerzés tilalma az új Polgári Törvénykönyvben (PJK, 2007/6., 22-25. o.) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. ISSN 15851168;
- [11] 2014. évi LXXXVIII. törvény a biztosítási tevékenységről https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1400088.TV (Letöltve: 2017.07.15.)
FÉZER Tamás (szerk) *A kártérítési jog magyarázata komment* Complex Kiadó ISSN 1589-0058
- [12] Központi Statisztikai Hivatal (KSH) https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog_1706.html (Letöltve: 2017. 07. 31.)
- [13] 2014. évi LXXXVIII. törvény a biztosítási tevékenységről https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1400088.TV (Letöltve: 2017.07. 15.)
- [14] Netrisk <https://www.netrisk.hu/vagyonbiztositas.html#p1151> (Letöltve: 2017.07.15)
- [15] MABISZ sajtótájékoztató 2017.07.24 <http://www.mabisz.hu/images/stories/docs/sajto/mabiszsajtotajekoztato20170724.pdf>
- [16] Kovács Gábor: A rendészeti szervezetekben lejátszódó vezetési folyamatok. In: Horváth József, Kovács Gábor (szerk.) *A rendészeti szervek vezetés- és szervezéselmélete.* 240 p. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014. pp. 57-92.

[17] 234/2011. (11. 10.) kormányrendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról

[18] Németh József: Rendőrségi kutatások az EU Horizont 2020 pályázatok tükrében In: Boda József, Felkai László, Patyi András (szerk.) Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére = Liber amicorum in honorem Friderici Janza septuagenarii. Budapest: Dialóg Campus Kiadó; Nordex Kft., 2017. pp. 407-416.

[19] Kovács Gábor: Pályakezdő Tisztek Kézikönyve, Nemzeti Közszerológati Egyetem, NKE Nonprofit Kft. Budapest, 2013. II. fejezet 4.5. 47-49.o.

[20] Németh József: A Rendőrség Tudományos Tanácsának jelene és tevékenységének jövőbeli lehetséges irányai, A toll sokszor erősebb, mint a kard, Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Főrizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére, NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2016. 173 o.

Ambrusz József

tanácsos, egyetemi tanársegéd

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Katasztrófavédelmi Műveleti Tanszék

Email: ambrusz.jozsef@uni-nke.hu

Orcid: 0000-0001-8062-091X

A kézirat benyújtása: 2017.08.17.

A kézirat elfogadása: 2017.09.28.